

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Cruce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cap. 4. Quarta & præcipua propositio elucidatur, Sanctorumque Patrum,
ac illustrium Doctorum testimonijs comprobatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
129

CAPVT IV.

QVARTA, ET PRÆCIPVA PROPO-
silio elucidatur, Sanctorumque Patrum, ac illu-
strum Doctorum testimonijs comprobatur.

1. ACCEDAMVS iam ad quartam, & præcipuam propositionem, quam non in
vno dumtaxat loco, sed in multis docet Mysticus noster Doctor, & ideo eius
verba formalia non referemus, sed solum doctrinam, quam sæpè repetit, quæque in
ipso præcipuè notata est, proponemus. Asserit igitur sæpè Venerabilis noster IO-
ANNES, quod in sublimi contemplatione, *anima non operatur ex se, cum suis poten-
tijs, sed quod in illa Deus intelligentiam, & spiritualem saporem operatur, & quod ipsa passiva se
habet ad hanc intelligentiam à Deo recipiendam, ita enim habet lib. 2. Ascensus Montis
Carmeli cap. 15. & in eodem lib. cap. 31. & in lib. qui inscribitur, Flamma Amoris, in
Cant. 3. v. 3. §. 6. & 7. & alibi sæpè, qua etiam de causa huiusmodi contemplationem
appellat, otium, & rerum obliuionem, vt videre est lib. 2. citato Ascens. Montis Carmeli
cap. 14. & citato §. 6. & 7. in quo etiam loco asserit tunc spiritum annihilari, ac tandem
eandem contemplationem appellat, somnum, & ignorationem, vt cernere licet citato
capit. 14. libri secundi Ascensus Montis Carmeli, quibus & similibus locutionibus
alijs etiam in locis vitur.*

Circa huius propositionis, & locutionum quæ in ea continentur elucidationem,
vt consuetum ordinem seruemus prius verum, & legitimum earum sensum doctrinæ
Catholicæ, ac Sacræ Theologiæ, in omnibus conformem, ex ipsiusmet Mystici
nostri Doctoris, doctrina & testimonijs euidenter ostendemus, postea vero eandem
propositionem, & locutiones non solum, quoad earum sensum, sed etiam quoad in-
tentionem verborum, & quoad loquendi modum communi Sanctorum Patrum illu-
strumque Doctorum calculo comprobabimus.

§. 1.

*Erroneus Illuminatorum sensus à prædictis Mystici no-
stri Doctoris locutionibus, pluribus, & manifestis eius-
dem testimonijs euidenter excluditur, & Catholicus
eius sensus comprobatur.*

2. IN primis igitur nullatenus in prædictis locutionibus intendit Mysticus noster
Doctor in illa sublimi contemplatione dari cessationem ab omni actu intellec-
tus, & voluntatis, nec ipsum intellectum & voluntatem taliter passiuè se habere, vt
nihil vitaliter operetur, si enim ipsa met loca, quæ in hac propositione referuntur, &
plura alia inspiciantur, euidenter constabit nunquam ipsum hæc assertisse, sed potius
omnino oppositum expressè docuisse.

Vide

Vnde, vt ex eisdem locis, quæ in oppositum notantur, id manifestè demonstramus, in loco illo citato ex cap. 14. lib. 2. Ascens. Mont. Carm. sic loquitur: *Quamobrem hac oratio breuissima apparet anima, quia perfecta est in intelligentia pura.* Et post pauca subiungit: *Quia Anima in quadam celesti intelligentia unita est, & paucis interpolatis iterum dicit: Vnde licet videatur anima in hac notitia constituta, nihil se prorsus facere, neq; se re aliqua esse occupatam, eo quod sensuum operatione non viatur: credit tamen, nequaquam se tempus otiose transigere; quamuis enim potentiarum anima harmonia cesset, ipsius tamen intelligentia ad eum se modum habet, sicuti exposuimus. Et idcirco sapiens sponsa, tacite sua hac de re obiectioni respondet dicens: Quamuis dormiam ego secundum id quod naturaliter mihi competit, ab operatione desistendo; meum tamen cor vigilat supernaturaliter, ad nouum supernaturalem eleuatam, &c.* Ecce qualiter sæpè in hoc loco expressè repetit dari in hac sublimi contemplatione actum intelligendi supernaturalem; deinde in alio loco etiam in oppositum adducto, videlicet in capite decimo quinto, eiusdem libri secundi, id ipsum expressè declarat, sic inquit: *In istis principijs, quando ex allatis indicijs, iam cognouerimus animam minimè quiete illa seu notitia occupatam esse, omnino discursu vti oportebit eam, donec acquirat habitum (de quo iam locuti sumus) aliquo modo perfectum: tunc autem erit habitus iste acquisitus, quando quotiescumq; meditari voluerint, confessim se sentiant in ista pacis notitia constitutos, absq; eo quod meditari possint, neq; voluntatem ad meditandum flectere.* Et post pauca subiungit: *Ita vt pluries sese inuenias anima in ista amorosa vel pacifica assistentia, nihil (vt declaratum est) potentis operando: qua pacifica notitia obtenta non discurret, nec laborat iam potentis anima, tunc enim verius dici poterit, intelligentiam & suauitatem in ea quasi passiuè se habente, fieri seu produci, quam quod ipsamet aliquid operetur, sed solummodo vt attentam cum amore habeat ad Deum animam &c.* Et paulo inferius iterum sic subiungit: *Discat spiritalis cum amorosa ad Deum aduertentia, cum intellectus pace permanere dum meditari nequit, licet illi se otiosum esse videatur; hoc quippe modo sensim, & valde cito anima sua diuina requies & pax, cum admirandis & sublimibus Dei notitijs amoris diuino inuolutis, infundetur, &c.* In quibus testimonijs expressè docet dari in hac sublimi contemplatione notitiam, quæ actum intellectus potentis denotat; quo actu deficiente ad alios discursus recurrentem esse statuit; atque adeo vitiosum illud otium, & quietem absque vilo potentiarum actu, prout ab hæreticis, qui Illuminati dicuntur statuitur, & exercetur, euidenter excludit. Quod etiam apertè declarat, dum asserit in prædicta contemplatione, in qua potentiarum operationes videtur excludere, dari amorosam assistentiam, necnon & attentionem ad Deum cum amore coniunctam, hæc enim omnia a ctus potentiarum, attentio videlicet actum intellectus, amor vero actum voluntatis manifestè constituunt: & ideo nec apparenter prædictum vitiosum otium adhuc ex vi eiusdem testimonij quod in oppositum adducitur, potest Mystico Doctore nostro imputari, cum potius ex eo euidenter excludatur & reprobetur.

Deinde in alio etiam loco in oppositum adducto, scilicet capite trigésimo primo libri secundi Ascensus Montis Carmeli, id ipsum euidenter etiam docet, sic enim habet: *Quantum ad hæc verba attinet, nihil est quod agat anima, aut ex seipsa tunc velit, nec conetur, sed humilem se duntaxat, & resignatam illi exhibeat, liberum suum assensum Deo præbendo &c.* Ecce qualiter expressè statuit actum liberi consensu ab ipsa anima elicitem, atque adeo falsum illud Illuminatorum otium manifestè excludit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
124

6. Præterea in alio loco in oppositum etiam adducto, nempe libri inscripti, *Flamma amoris viua*, Cantic. tertio, §. sexto, & septimo, hanc eandem doctrinam expresse statuit, sic inquit de statu sublimis, & quietæ, atque otiosæ contemplationis, in quo anima à Deo constitui solet. Tunc autem debet etiam anima solius amorosa ad eum aduertentia seu attentioni intenta esse, nullos alios distinctos exprimendo producendoque actus, præter eos, ad quos se sentit ab eo stimulari & inclinari, veluti passivè se duntaxat reverendo, nullamque ex se adhibendo industriam; sed cum amorosa, simplici, sinceraque manendo aduertentia, illius instigatum aduertentia & attentione amoris aperit oculos. Nam cum Deus tunc tractet cum anima quantum ad dandis modum spectat per notitiam sinceram & amorosam; debet etiam anima agere cum eo, quantum ad receptionis modum attinet, per notitiam sinceram & amorosam; ut hoc pacto notitia cum notitia, & amor cum amore connectatur &c.

6. Ecce qualiter in illo otio notitiam ab intellectu contemplantis elicitam, necnon, & attentionem, seu aduertentiam, quæ in actu intellectus consistit, insuperque effectum amoris à voluntate elicitem expresse statuit, eoque ipso falsam illam otiositatem, & actuumque omnium suspensionem, quam hæretici docent, expresse excludit.

6. Insuper in eodem lib. Cant. 1. vers. 1. loquens de sublimi illo statu transformationis in Deum, sic inquit: *Vnde in hoc actuali statu nequit anima istos producere actus, nisi à Spiritu sancto peculiarissime moveatur; quamobrem etiam cuncti ipsius actus, in quantum hoc singulari modo à Deo excitantur, sunt divini. Vnde etiam quotiescumque flammescit ista flamma, faciendo illam cum suavitate ac temperamento divino amare; vitam sibi sempiternam, quæ cum divinam eleuat operationem, conferri arbitratur.*

7. In quo testimonio evidenter constituit actus elicitos ab ipsa anima in illo sublimi statu actualis contemplationis, & transformationis in Deum, eosdemque etiam asserit esse summè meritorios, quæ omnia Illuminatorum erroribus directè aduersantur, & ideò tantum abest, ut cum eis doctrina hæc aliquatenus consentiat, ut potius sit eis omnino opposita.

8. Sed ibi de hac re optimè, & clarissimè, ac simul tanquam Mysticus, & Scholasticus Doctor locutus fuit & in eodem Cant. 1. vers. 3. sic inquit: *Et quoniam anima naturaliter industriaque sua nihil absque corporei sensus interuentu & ope valet operari, à quo tamen in presenti casu liberrima est & remotissima, hinc est, ut vniuersa ipsius occupatio nihil aliud sit, quam à Deo duntaxat recipere, qui solus in fundo seu centro anima, absque sensuum adiumento eam mouere, in eaque operari potest, quare vniuersi huiusmodi animæ motus diuini sunt; & quæcumque à Deo proueniant, etiam ipsius animæ sunt; efficit siquidem eos Deus in illa cum illa ascensum voluntatis quo suam præbente &c.*

8. Tandem aliud testimonium ex lib. 2. Ascens. Montis Carmeli cap. 13. ubi id ipsum expresse explicuit adducemus, ibi enim constitutus signa, quæ quis in se ipso reperire debet, ut actus discursiuo stelinquat, & ad hanc sublimem contemplationem perueniat, sic inquit: *Tertium signum, idque magis certum est, quando liber anime solam manens, cum attentione ad Deum amorosa absque alia particulari consideratione, in quadam interiori pace, quiete, ac requie, absque actibus & exercitatione saltem discursiua (quæ ex vno in aliud fertur) potest*

tiarum, Memoria, scilicet Intellectus & Voluntas: sed solum quod maneat cum noticia & aduertentia generali, & amorosa de qua locuti sumus, absque particulari intelligentia &c. Huius signi necessitatem post pauca assignans, sic subiungit: Nec etiam satis est, primum & secundum indicium in se animadvertere, nisi simul videat & tertium. Quamuis enim cernat, non posse se discurre, neque de rebus diuinis meditari, neque etiam libeat illi de alijs diuersis rebus cogitare, posset hoc ex Melancholia promanare, vel aliquo deprauato humore, qui cerebrum corque occupat, quique solet produere in sensu suspensionem, & impletionem quandam, qua efficiunt, vt nihil cogitet, nihil velit, nec libeat illi aliquid meditari, sed solum in illa sapida abalienatione cupiat permanere: Contra qua omnia debet tertium habere indicium, videlicet notitiam & attentionem amorosam in pace & tranquillitate interna, sicuti diximus &c.

Et postea cap. 14. sequenti eiusdem signi necessitatem iterum assignans sic ait: Veruntamen adducemus nunc vnam solum rationem, qua manifeste demonstramus, quo modo in euentu quo Contemplatiuo praeferenda sit meditationis via, necessarium illi sit, hoc aduertentiae amorosa, ac generalis Dei notitia indicium. Est autem haec ratio, quia si anima tunc temporis, ista notitia vel in Deum absentia destitueretur, sequeretur nihil illam tunc agere aut habere, & necessario illi vniuersum circa Deum exercitium deesset, cum anima nulla ratione possit operari, nec aliquid in se recipere, nec in eo ad quod operando deuenit, perseverare, nisi per ista duo potentiarum genera sensitiuarum nempe, & spiritualium; nam medij sensitiui potentij, vt diximus potest illa discurre, inuestigare, & notitias obiecto iam producere; medij autem spiritualibus potentij, potest frui notis arum, in istis potentij iam receptarum, obiecto, sine eo quod amplius ipsa laborando, inuestigando, vel discurrendo operentur. Et sic discrimen quod inter anima exercitium per potentias sensitiuas, & eiusdem exercitium per potentias intellectiuas intercedit, idem est, quod inter operantem & fruentem opere iam perfecto; vel certe illud, quod est inter aliquid recipientem, vel fruentem rebus iam receptis; vel illud, quod est inter via laborem & quietem, qua in via termino reperitur; denique veluti illud quod inter cibos preparantem, vel iam preparatos edentem & gustantem. Quod si anima in nullo istorum exercitiorum detineatur, hoc est, nec in meditatione, & discursu, potentiarum sensitiuarum operatione vtatur; nec in Contemplatione & notitia simplici, de qua iam dictum est, rebus iam receptis & operatione acquisitis fruatur, sed in veris que otaretur & vacaret, non esset vnde vel quomodo posset duci occupata. Est ergo haec notitia necessaria ad discursum & meditationem relinquendam &c.

Quod testimonium ideo sic ad longum retulimus, quia in eo non solum saepe, & expressè docet reperiri in illa contemplatione sublimi actus ab ipsa anima elicitos, sed etiam, quia expressè damnat suspensionem omnium actuum, & vitiosam illam otiositatem, quam haereticis constituunt, docetque, quod cessante huiusmodi actu simplicis, & amorosae notitiae, statim recurrendum est ad alios actus discursiuos, ne anima suspensa, & vitiose otiosa remaneat, ac tandem declarat optimè, in quonam sensu tunc anima ex se non operari dicatur.

Plura alia testimonia ex libris Mystici nostri Doctoris desumere possemus ad id ipsum ostendendum, sed ea, quae adduximus, satis superque ostendunt nullatenus eius do-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

doctrinam aliquo modo suffragari erroribus Illuminatorum potentiarum omnimodam suspensionem, & omnium actuum carentiam, vitiosamque proinde otiositatem in contemplatione statuentes, imò potius errores hos evidenter excludere, & damnare in eisdem locis in quibus orium, & quietem contemplationis statuit. Unde hæcenus dumtaxat possent prædicti Illuminati Mystici nostri Doctores aliquo testimonio in suorum errorum patrocinium adducere, quatenus eo modo quo scripturæ testimonijs malè citatis abutuntur; possunt etiam eius testimonijs abuti, captando, scilicet, aliqua verba hinc inde diuisa, & ab antecedentibus, & subsequenibus separata, nullaque significationis, sed soni dumtaxat verbalis ratione habita, quod hereticorum ingenium, & morem esse in referendis, tam Scripturis sacris, quam alijs testimonijs Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum, supra in prima parte huius Elucidationis capite tertio, fuisse ostendimus, & idè ex huiusmodi hæreticorum abusu nihil amplius contra hanc doctrinam, quam contra Scripturam sacram, Sanctorumque Patrum libros argui potest.

Cum igitur ostensum sit, nullatenus Mysticum nostrum Doctorem in prædictis locutionibus favere erroribus iam relatis Illuminatorum, sed potius illis aduersari, atque adèd in longe diuerso sensu orium, quietem, somnum, annihilationem, silentium, obliuionem, operationem cessationem, seu suspensionem, passivum se habendi modum, simileque locutiones protulisse, superest modo, ut ex eiusdem doctrina, verum hunc, ac legitimum earum sensum declaremus, Sanctorumque Patrum, ac illustrium Doctorum auctoritate muniamus.

§. II.

Verus sensus prædictarum locutionum multipliciter declaratur.

12. **E**Xmultiplici itaque causa merito Mysticus noster Doctor, & alij Sancti Patres, & Doctores Catholici (quorum testimonia infra referemus) asserunt in hac actuali contemplatione operationes potentiarum cessare, atque adèd dari iuncionem, somnum, silentium, rerum obliuionem, quietem, spiritus annihilationem, à proprio utriusque operandi modo, ac tandem animam tunc passivè se habere. Primito scilicet, quia tunc intellectus, & voluntas non operantur modo sibi connaturali, nequè medijs actibus discursivis, & imaginibus rerum corporearum, nec ex propria veluti industria, arte, & inquisitione, sed supernaturali modo, & spiritali Spiritus Sancti motione respectu cuius passivè se habent, cum eam recipiunt. Quem sensum evidenter expressit Mysticus noster Doctor in testimonijs iam citatis, & alijs similibus in quibus dum asserit potentias non operari, sæpè addit particulam illam: *De suo, vel tanquam suum; vel de sua industria.* subiungitque operari, modo diuino, quod verissimum esse dubitari non potest, & hanc causam sufficientem esse ad hoc, ut prædictæ locutiones proferantur, docent præter Sanctos Patres, quorum testimonia infra referemus) plures alij Doctores, qui hac de causa eas locutiones approbant. Unde citatus Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 17, §. 2. hanc causam assignans, sic inquit: *Et quamvis hac seruens dilectio elicitur à voluntate,*

dicunt.

dicitur tamen passiva, quia ad illam non excitat voluntas se ipsam, velut ad primam, sed immediate excitatur à Deo fortiter, &c. Et cap. 13. §. 3. de ijs, qui huiusmodi contemplatione afficiuntur, sermonem instruens sic habet: Similes namque sunt paruulo matrem amplectanti, vbera sugenti, qui plerumq; nihil videt, aut audit, aut saltem se videre, & audire non iudicat, experimentali solum delectatione, & latitibus occupatus, par est affectualis cognitio Theologorum Mysticorum delitijs affluentium super dilectum suum, &c.

Eandem causam assignant, & approbant, pro vsu prædictarum locutionum Gerson tractatu de Dilucidatione Mysticæ Theologiæ, consideratione 11. Suarez tomo 2. de Religion. lib. 2. de oratione cap. 12. specialiter num. 18. ibi: Est ergo vitalis illa passio, vnde non est sine intellectu, vel voluntatis efficientia, denominatur autem potius passio, quam actio, quia principalis motor, ibi est Spiritus Sanctus, qui animam tuam agit per specialissimum auxilium internum, per dona sua, & non tantum per ordinariu modum operandi virtutibus accommodatum. Docent etiam Venerabilis ille vir Pater Balthasar Aluarez, vt in eius vita refert Pater Ludouicus de la Puente cap. 14. §. 1. noster Ioannes à Iesu Maria de Mystica Theolog. cap. 7. noster Thomas à IESV lib. 5. de contemplatione cap. 13. noster Hieronymus à Matre Dei in annotationibus ad cap. 6. libri Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, qui inscribitur Conceptus amoris diuini, quem super Cantic. scripsit. Pater Antonius Suequet de via vitæ æternæ lib. 3. cap. 16. de contemplatione. Arias in lib. de profectu spirituali tractatu 5. de oratione mentali cap. 19. Molina Cathuf. tractatu 2. de oratione cap. 7. Magister Ludonicus Legion. in annotatione marginali ad cap. 12. vitæ Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, noster Didacus à IESV, in annotationibus ad librum Mystici nostri Doctoris, discursu primo, phrasi secunda & quarta, Magister Basilius Legionensis in Defensorio iam citato, propositione tertia, Albarado tomo primo, artis bene viuendi libro secundo, capit. 39. num. 14. & plures alij.

Secunda vero ratio ob quam Venerabilis noster IOANNES, aliq; Doctores Mystici, necnon & Sancti Patres infra referendi, merito prædictis locutionibus vsi fuerit, est quia illud solum operari videtur anima, quod operatur cum difficultate, vel labore, & quia in sublimi hac contemplatione sine labore, & difficultate, sed potius cum summa suauitate & delectatione mens operatur: ideo merito tunc nihil agere dicitur, sed potius à Deo suauitatem illam, ac dulcedinem recipere & pati.

Sensum hunc declarauit D. Augustinus libr. de quantitate animæ cap. 33. ibi. Fieri potest vt hæc omnia simul agat anima, sed id solum sibi agere videtur, quod agit cum difficultate, aut agit cum timore, &c. Quod etiam optime explicuit noster Ioannes à IESV Maria c. 6. Mysticæ Theologiæ sic inquit. Ascendendum, non profus deficere potentiarum actus in ea caligine diuina, sed esse actus adeo tranquillos, & suaves, vt cū alijs incitatis actibus, quos paulo antea hæc potentia proferebant comparati, eandem proportionem habere videantur, quam elatus sermo habet, cum voce valde summissa, qua si quis vtatur iuxta cænobiticam disciplinam, silentium dicitur obseruare, quæ sanè responsio captu facilis est, quippe tunc Deus animæ amantissimè blandiens, tam cælesti suauitate eam ad intelligendum, & amandum permouet, vt ipsa non se agere, sed suauissimè duci, & quasi erumpentes vltro à potentij actus nō tam

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
LXVI
128

producere, quam pati videatur, & hæc fortasse est illa insignium Heroum passio, quam Hieroteus sustinebat: qui doctus fuisse asseritur non solum dicens, siue scire, verum & patiens diuina, & iuxta hunc dicendi modum responderi debet eas potentias diuinam caliginem ingressas, non ita silere, vt nihil omnino agant, sed intellectum altissima, & tranquillissima contemplatione, voluntatem suauissima fructione pasci, at hæc in vnione Mystica tam sedate tranquilleque fieri, vt potentia silere, hæc est tam suauis Dei intus agentis actione fieri videantur, ac si profusus nihil agerent, sed ab alio productos actus tantummodo reciperent.

16. Eundem sensum declarauit noster Thomas à 1es v, lib. 5. de contemplatione capite 13. ibi: *Stabilendum est in hac Mystica, ac supereminentiſſima anima cum Deo vnione ueniri simul Dei altissimam cognitionem siue contemplationem, qua licet non ab omnibus, qui diuina patiuntur, sentiantur, tum propter vehementem amorem, & declarationem, qua illam supereminentem anima cum Deo vnionem, & amplexum comitantur, quibus ita anima intus absorbetur, & ab alijs abstrahitur operationibus, vt nulla ratione supra se ipsam, vel supra eas potentiarum actus valeat reflecti.* Iuxta quem etiam sensum prædictas locutiones explicat, & approbat Magister Basilius Legionensis in Defensorio cit. proposit. num. 16.

17. Quod autem in hac sublimi contemplatione, mens sine labore, sed cum magna delectatione operetur, docent D. Thomas 2. 2. quæst. 180. artic. 7. D. Augustinus lib. 12. de Genes. ad literam serm. 27. de verbis Domini, lib. de correctione, & gratia cap. 2. & lib. 10. confes. cap. 40. D. Hieronymus in regula Monastica cap. 26. Remedus tractatu de gradu violentæ charitatis, Gregorius lib. 24. moral. cap. 5. & homil. 14. in Ezech. D. Bonauent. itiner. 6. æternitatis, distinctione 1. Sancta Mater nostra THERESIA cap. 17. suæ vitæ, ibi: *In tam sublimi orationis gradu in quo consistit, intelligit hoc se sine vlla intellectu desatigatione facere, nisi quod hic meo iudicio vult cogitare, ut hereat, apud se considerans quam bene Dominus hortulani partes expleat, dum non vult in hoc labore vllum subeat, sed dumtaxat florum, iam redolere incipit: tum odore sese oblectat.* Mysticus noster Doctor lib. 2. Ascens. Mont. Carmel. cap. 14. ibi: *Quamotrem statim ac se in oratione constituerit (instar illius, qui aquam ad bibendum in promptu habet), suauissimè bibat absque labore: nec indiget amplius præteritarem considerationum, formarum, & figurarum aquaductibus &c.* Et capit. 15. sequenti ibi: *Qua pacifica notitia obienta, non discunt, nec laborat iam potentis anima; tunc enim verius dici poterit, intelligentiam & suauitatem in ea quæ passiuè se habente fieri, seu produlsi, quam quod ipsamet aliquid operetur, sed solummodo istud in incumbit, vt attentam cum amore habeat ad Deum animam, &c.* Et citato cap. 14. id opinionis comparationibus explicuit, inquit, quod inter actus discursiuos, & actum huius quietis contemplationis: *Est idem discrimen quod est inter operantem & fruentem operam perfectam, vel quod est inter via laborem & requiem, quæ in via termina reperitur, vel illud quod est inter cibos preparantem, vel iam preparatos edentem, & gustantem.* Taulerius cap. 21. instit. Gerlon cap. 8. de Monte contemplationis, ac denique communiter coenones, qui de contemplatione differunt.

Hæc ergo de causa merito tunc anima nihil operari dicitur, quamuis reuera operationem naturalem, tam intellectu, quam voluntatis, ac valde eleuatam imaginem

voluptate, & delectatione eliciat, imo adhuc in communi nostro loquendi modo, cum aliquid sine labore, sed cum magna voluptate efficitur, dicere solemus, *Ego nihil ego hac in re.*

Tertia deinde ratio, propter quam Mysticus noster Doctor, alijque Sancti Patres, ac Doctores Mystici prædictis locutionibus vtuntur, est, quia in hac sublimi contemplatione mens supra suas operationes non reflectitur, nec intelligit se operari: quoties enim sine hac reflectione operamur, faciliè operationis nostræ obliuiscimur, imò, & videtur nobis nihil nos operari, vt docuit Phil. lib. 1. de memoria capite 1. & D. Thomas 3. part. quæst. 83. art. vltimo ad 5.

18.

Quod autem mens in hac sublimi contemplatione sine huiusmodi reflexione operetur, docet S. Mater nostra THERESIA cap. 16. suæ vitæ ibi. *Vult Dominus, ita hic hortulanum adiuuare, vt ipse quodammodo hortulanus sit, & quid quid faciendum est, faciat. Est quidam potentiarum animæ somnus, vt quæ nec penitus perduntur, nec, quid agant, intelligant, &c.* Et in lib. qui inscribitur, *Conceptus amoris Dei &c.* cap. 6 explicans illa verba Cant. 2. *introduxit me Rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem,* sic inquit: *Verum quoque est, quod ne ad amandum quidem sese excitaram innemat. Sed obratum somnum, ter felicem ebrietatem, qua sponsum eo supplere agit, quod anima per se ipsa præstare non potest; dum scilicet mirabili quodammodo ordinat, vt omnibus potentijs mortuis aut dormitantibus, amor maneat viuus, & ipsomet non intelligente quomodo operetur Dominus ordinet, vt tam mirabiliter operetur, vt cum ipso amoris Domino, Deo inquam, vnum quid factus sit &c.* Quod in eodem cap. sæpè repetit.

Id ipsum docet Venerabilis noster IOANNES citato cap. 14. lib. secundi Ascens. Montis Carm. ibi: *illud tamen alta mente hoc loco perpendendum est, notitiam hanc de qua loquimur, generalem, esse aliquando adeo subtilem, ac delicatam; (præsertim quando ipsa in se est purior, simplicior, perfectior, spiritualior & intimior) vt anima, quam occupat, minimè illam animaduertat, neque percipiat &c.* Quod in eodem cap. & alibi sæpè repetit, specialiter verò in lib. qui inscribitur, *Flamma amoris viuæ &c.* Cant. tertio, versiculo 3. §. 6. ibi: *Quod cum ita contigerit, vt nimium sentiat se anima in silentio & auditione collocari; amorosa etiam de qua locutus sum aduerentia simplici summa esse debet, absque sollicitudine seu reflexione aliqua: ita vt quasi obliuiscatur illius, vt tota auditioni inhiat: vt hac ratione libera remaneat ad id, quod tunc ab ea requiritur.*

19.

Consonat citatus Bartholomæus à Martyribus c. 13. compendij spiritualis §. 3. ibi: *Similes sunt paruulo matrem amplexanti, vbera sugenti, qui plerumque nihil videt, aut audit, aut saltem se videre, & audire non iudicat.* Id ipsum docet Suarez tom. 2. de Religion. lib. 1. de oratione capite 4. numer. 7. & lib. 2. cap. 13. numero 24. ibi: *Cogitatio de ipsomet Deo melius coniungitur cum ipsius amore, quam cogitatio, vel cognitio ipsius amoris, nam hac est cogitatio rei creatæ, qua per se non conducit ad talom amorem, imò contingit, vt cum anima fertur in Deum per amorem, si occupatur circa se ipsam, & circa suos actus, quasi reflectendo supra illos, & cogitando quid agat, distrabatur, & tepescat in amore Dei, &c.*

20.

Idemque docent Basilius Legionensis, & noster Thomas à Iesv locis citatis, Aluarado tom. 1. lib. 2. cap. 43. & numer. 6. Magister Luisius Legionensis in Apologia pro libris S. Matris nostræ THERESIÆ, vbi eiusdem sanctæ locis id ipsum

21.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI
.128

ipsum ostendit. Pro quo etiam facit illud, quod refertur de Sancto Abbate Isaac, quod scilicet sæpe perpendere solebat illam magni Antonij sententiam asserentis, non esse perfectam orationem illam, in qua Monachus suam cognoscit orationem.

Propter hunc ergo reflexionis defectum sæpè asserunt Doctores Mystici, & cum eis Venerabilis noster IOANNES, eum, qui hac perfecta contemplatione affectior, non operari, id est, nequaquam scire, aut aduertere se operari, suæque operationis obliuisci, imò illam prorsus ignorare, sibi que videri esse sine operatione, quod etiam sæpè in nobismetipsis, quoties sine hac reflexione operamur, experimur.

22.

Quarta tandem ratio, propter quam merito Mysticus noster Doctor, aliique Sancti Patres, & illustres Doctores prædictis locutionibus vti fuerit, est, quia in sublimi illa contemplatione, quamuis anima actum cognitionis, nec non, & amoris ad illum sublecuti verè eliciat, quia tamen per viam negationis, seu remotionis procedit, cognoscendo, scilicet, non *Quid Deus sit*, sed *quid non sit*, quæ est illa altissima caliginosa cognitio, de qua supra in Elucidatione secundæ propositionis differimus, quamque Diuus Dionysius, & alij Mystici Doctores præcipue sua dent, idè potius ignorare, & operationibus cognoscitiuis carere, quàm aliquid cognoscere dicuntur.

23.

Hac enim ratione D. Dionysius in lib. de Mystica Theologia cap. 1. sic Timotheum alloquitur: *Tu verò Timothee charissime intensissima concuendo spectaculo Mysticae exercitatione, & sensus lingue, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ non sunt, & quæ sunt omnia, ut illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque substantiam est, ignotè pro viribus te ipsum intende, &c.* Vbi verba illa: *Lingue intellectuales operationes, nec non & illa, super omnem scientiam ignotè, perpendenda sunt, in quibus hæc operationum intellectualium carentia rigorosius, quàm in locutionibus Venerabilis nostri IOANNIS stabilitur, quod etiam in eodem c. 1. circa finem idem D. Dionysius repetit, sic inquit: Tum verò ipsa quoque visibilia, atque intellectualia contemplator interior, ingreditur ignorantie Mysticae profecto caliginem, in qua omnia scientia, & cognitionis prædicta terminans, totus in ea sit, qui tactum penitus, visumque refugit, transcenditque omnia, perit autem ignoto scientia omnis, & cognitionis vacante, præstantiori modo coniunctus, & in quoque ipso, quod nihil cognoscit, supra sensum mentemque cognoscens, &c.* Quibus etiam locutionibus vtitur c. 7. de diuinis nominibus. sic Theologiam Mysticam describit: *Est igitur augustissima Dei scientia, quæ per ignorantem scitur in coniunctione illa, quæ supra sensum, quando mens omnia entia transfiliens, & se ipsam demum linquens, coniuncta fuerit lucidissimis radiis inde, atque illic inscrutabili sapientie profundo illustrata &c.*

24.

Eccè qualiter sæpè D. Dionysius ignorantem, carentiam cognitionis & scientie, derelictionem omnium intelligibiliù, in hac sublimi contemplatione statuit, non quodè, quia omnem actum cognoscitiuù ab intellectu elicitu excludere voluerit, sed in sensu iam dicto, quia scilicet tunc cognoscitur per remotionem, *quid Deus non sit*, nequaquam autem affirmatur, *quid positiue sit*, qui cognoscendi modus potius ignorantia, cognitionisque defectus, quàm cognitio merito appellatur.

Vnde iuxta hunc sensum interpretatur Diuus Thomas, D. Dionysium supra cit. cap. 7. de diuinis nominibus sic inquit: *Rursus autem est alia perfectissima Dei cognitio,*

per remotionem, scilicet quod cognoscimus Deum per ignorantiam, per quandam vnitionem ad diuinam supra naturam mentis, quando scilicet mens nostra recedens ab omnibus alijs, & postea etiam dimittens se ipsam vnitur supersplendentibus radijs Deitatis, in quantum scilicet cognoscit Deum esse non solum supra omnia, quæ sunt infra ipsam, sed etiam supra ipsam, & supra omnia, quæ ab ipsa comprehendi possunt, &c.

In quo etiam sensu adducta verba Dionysij ex fine capitis primi de Mystica Theologia explicat Ambrosius Florentinus Abbas, Generalis ordinis Camaldulita inquit: Tunc quando contemplator ad Mysticam Dei cognitionem adspirat creaturarum omnium, tum corporearum, tum incorporearum imagines relinquens, secretam quandam in nebulam abdit se, vbi mira est ignorantio: ibi enim amittit omnia scientia, cognitionisque admicula, hoc est, simulachra, quibus hominis nititur cognitio, iamque omni obstaculo expeditus totus voluntatem, siue affectum fit, hoc est, transformatur in eum, qui tangi, viderique nequit à viatoribus, & qui cum sit Dominus vniuersorum, nec se ipso alior esse queat, nullius est, nec sui quidem ipsius: modus autem transformationis hic est, vt Deo penitus per assertiones ignoto, scientie omnino, & cognitionis assertivæ vacatione, præstantiori modo, id est, per ablationem seu negationem cognoscens, affectu intimo coniungatur, & eo ipso, quod nihil asserendo, sed omnes expositiones auferendo, cognoscit altius multo Deum supra sensum mentemque, hoc est, mentis conceptum assertiuum cognoscit, &c.

25.

In quo etiam sensu interpretatus est Sanctum Dionysium Dionysius Carthusianus in commentarijs capite 1. Mysticæ Theologiæ, & alibi sæpè, quod etiam optimè explicuit Suarez tom. 2. de Religion. lib. 2. de oratione cap. 12. numer. 20. ibi: Quocirca ignorantia Dei de qua loquitur Dionys. non est ignorantia priuationis, aut praua dispositionis, sed enim ignorantia Dei summa est imperfectio, per ignorantiam ergo intelligit quandam Dei cognitionem, per quam potius cognoscitur, quid Deus non sit, quam quid sit, & idè ignorantia esse dicitur, &c.

26.

Quod confirmari potest ex illa reuelatione facta Sanctæ Matri nostræ THERESIÆ, vt ipsa refert in lib. suæ vitæ cap. 10. cum enim illa scire desideraret, quid in Mystica vnione intellectus operaretur, respondit ei Dominus, vt ipsa refert dicto capite suæ vitæ: Cum nequeat comprehendere hoc quod intelligit, est non intelligendo intelligere, &c. Hac ergo ratione optimo iure Mysticus noster Doctor, alijque Sancti Patres prædictis locutionibus supra in hac propositione relatis, quæ in hoc sensu verissimæ sunt, vsu fuere, de quo videri potest noster Thomas à Iesu lib. 5. de diuina contemplatione cap. 13. & hanc explicationem ipsemet Venerabilis noster IOANNES adhibuit lib. 3. Ascens. Mont. Carmeli capite 1. ibi: Cum autem verum sit, (vt est verissimum) debere animam potius cognoscere Deum per id, quod non est, quam per id quod est; vt ad illud pergere possit, nec statuum omnino est nullo admittere modo, sed abnegare quidquid ex omnibus suis apprehensionibus, siue naturalibus, siue supernaturalibus abnegari potest. Quam ob causam idem nunc cum memoria faciemus, ex proprijs naturalibus limitibus eam educendo, & supra seipsam (hoc est) super omnem distinctam notitiam possessionemque apprehensibilem, ad sublimem spem incomprehensibilis Dei, illam subleuando, &c.

27.

Propter has ergo rationes, quarum quælibet, & multo magis omnes illæ simul sumptæ, de se sufficientissimæ sunt, meritò Mysticus noster Doctor prædictis locutionibus, quæ in hac propositione referuntur, vsus fuit, communem Sanctorum

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

Patrum Doctorumque Mysticorum usum sequens, qui prædicitis etiam locutionibus, imo & strictioribus, ac difficilioribus frequenter vti fuere, ut ex eorumdem Doctorum testimonijs, quæ iam subiungimus, manifestè constabit.

§. III.

Plura Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia, in quibus eadem doctrina, & locutio continetur referuntur.

28. **I**N primis igitur his locutionibus usus fuit Mysticæ Theologiæ princeps D. Dionysius locis supra num. 23. citatis ex cap. 1. de Mystica Theologia, & ex cap. 7. de diuina nomin. quas locutiones cæteri Doctores Mystici approbantes ab eodem desumpterunt, vnde D. Bonauen. de itineribus æternitatis itiner. 5. dist. 6. sic inquit: *Cessant in ipsa caligine ab operatione cognitionis intellectus dicitur inoculatus à priuatione omni actus rationis, &c.* Quo etiam loquendi modo usus fuit de Mystica Theologia part. 4. & de litteraribus Ecclesiæ serm. 2. de ingressu ad sapientiam. Consonat Dionys. Carthuf. de Theologia Mystica cap. 2. ibi: *Non sufficit ista relinquere, nisi relinquatur omnia intelligibilia, operationesque propriae.* Consentit Hugo Victor. lib. 2. de anima cap. 20. ibi: *Omnia interior vi anima proprio viduatur officio, & Ricardus lib. 4. de contemplatione cap. 22. ibi: In medio nebula Moyses ingreditur, quando humana mēs ab illa diuini luminis immensitate absorpta summa sui obliuione sopitur.* Eodem modo loquitur Rusbroch. lib. 2. de ornat. spirituum nuptiarum cap. 71. ibi: *Vbi vero Deo occurrimus, tam ingens, & immensa illius claritas, & astus est, ut spiritus omnes sua actione destituantur, &c.* Et infra subiungit: *Cuncta virtutes nostræ actione vacant, &c.* Et cap. 73. subdit. *In nihilo autem ab actione omni deficit.*
29. Nec minus strictè locutus fuit Ioannes Taulerus cap. 12. instituit. sic inquit: *Ibi planè spiritus præ lumine absque luce, præ cognitione, absque cognitione, & præ amore, absque affectione efficitur, &c.* Et paulò inferius subiungit: *Hic iam internum quoddam, mutumque silentium fit, nec vllum hic verbum eloqui licet, sed nec intus, nec foris quidquam hinc operari permittitur, sed ipse spiritus patitur dulcem quandam insensibilem, & ineffabilem passionem, insuper miraculo miraculo lucidissime supersplendentis abyssalis Deitatis.*
- Consonat Bloisus cap. 12. spiritualis institutionis, ibi: *Hinc præ cognitione facta sine cognitione in solo amabili nudo simplici, & ignoto Deo quiescit, lux quippe diuina propter nimiam suam claritatem inaccessibilis est; vnde, & caligo appellatur.* Accedit citatus Bartholomæus à Martyribus supra relatus, ibi: *Non humana, sed diuina à amplexat est operatio.*
30. Vnde locutionem hanc, constituentem otium, quietem, & potentiarum suspensionem in contemplatione, præter Doctores, & Sanctos Patres recensitos habent D. Augustin. sermone 27. de verb. Domini, & lib. 19. de Ciuitate Dei cap. 2. & 19. D. Thomas 2. 2. quæst. 179. artic. 2. D. Bernardus sermon. 46. in Cant. citatus Dio. Bonaventura itinere 5. æternit. dist. 6. Gilbertus Abbas serm. 1. in Cant. Rosignolius de disciplina

ciplina Christianæ perfectionis lib. 5. cap. 11. Alvarez de Paz tom. 1. de vita spirituali lib. 2. part. 5. cap. 41. & lib. 4. part. 2. cap. 23. noster Ioannes à I. s. v. Maria de Mystica Theologia cap. 6. & plures alij.

Sed oprime, vt solet, locutione hac vsa fuit, eamque explicuit Sancta Mater nostra THERESIA cap. 18. suæ vitæ referens reuelationem illam sibi à Deo circa hoc factam, in qua tale à Deo accipit responsum. Et quia quæ intelligit nequit comprehendere, hinc perinde est, at que si intelligendo non intelligeret, statimque ipsa subiungit: Hic omnes potentia deficiunt, & taliter suspenduntur, vt nullo modo percipi possit, sicut dictum est, illas operari. Si alicuius mysterij meditatione iam occupabatur, ita mox ipsum de memoria elabatur, ac si nunquam eius meminisset aut de eo cogitasset, si in libro legat, mox lectorum non recordatur, aut quousque perueniat; idē quoq; in oratione vocali vsu venit. Adeo vt importuni huius papilionis (memoria in quā) ala hic aduertantur. & se ipsa iam monere amplius non possit. Voluntas quidē amando maxime occupetur oportet, sed tamē, quomodo amet, non intelligit. Intellectus deniq; si quid intelligat, nō intelligit, quomodo intelligat, salte nihil eorū quæ intelligit potest cōprehendere: equidē non puto ipsum quidquam intelligere; nam sicuti tā dixi, hoc non intelligitur, & quomodo id fiat, plane ego intelligere non valeo. Et c. 10. eisdē libri sic inquit: Intellectus (quamū mibi videtur) non discurrit, non tamen amittitur: sed vt dico non operatur &c. Et cap. 12. Et admirandi & in quo se interim occupet materiam dat; & efficit, vt etiam sine mentis discursu breuissimo tempore plus intelligat, quam nos omni nostra diligentia plus imō annis possemus comprehendere &c. Et cap. 23. suæ vitæ ait, quod in illa oratione, quam ipsa vocat quietis: nihil cogitabam, nec cogitare quid poteram. Quā doctrinam repetit cap. 17. 18. & 26. suæ vitæ, & Mansionē quinta cap. 1. & in lib. vitæ perfectionis cap. 30. & alijs in locis relatis à Magistro Luitio Legionensi in apologia supra citata;

§. IV.

Ex Theologorum doctrina, & locutione amplius eadem locutio confirmatur.

SED, vt plura alia testimonia, in quibus eadem continetur locutio, omitramus, sufficiat pro huius locutionis euidenti approbatione, quod prædicta contemplatio communiter à Sanctis Patribus otium appellatur, imō & Philos. 10. ethicorum naturalem contemplationem, quæ longè inferior est, vacationē appellauit, non quia in illa detur cessatio ab operatione, sed quia huiusmodi operatio, propter rationes supra adductas, prædicta nomina, sicuti, & nomen quietis, & alia similia promeretur. Quæ omnia coniunxit D. Tho. in 3. dist. 35. q. 1. ar. 2. quæstione. 1. vbi in secundo argumento sic habet. Vita contemplatiua à sanctis otium dicitur, & Philosophus etiam 11. ethicorum dicit ipsam vacationem, sed voluntas est vis motiua, cum ergo motus otio, & vacationi repugnet, videtur, quod vita contemplatiua non consistat in actu affectiue, sed solum in actu cognitiue.

Cui argumento sic respondet: Ad secundum dicendum, quod voluntas non solum est motiua quantum ad exteriores motus, qui vacationi repugnans, sed etiam motuum interiorum etiam ipsius intellectus, qui quidem motus æquiuoce dicuntur, vt patet in tertio de anima sunt enim actus perfecti, & ideo magis assimilantur quieti, quam motui, &c. Ecce qualiter huiusmodi locutio non solū apud Mysticos, sed etiā apud Scholasticos, & Philosophos

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NIVT

.124

communis sit, quæ confirmatur ex illo Psalm. 45. *Vacate, & videte quoniam factus est Dominus, Vbi vacatio, seu otium simul cum visione constituitur, ad denotandum huiusmodi otium, seu vacationem non excludere actus à potentijs elicitos, sed eorum modo quodam superiori, & valde quieto secum afferre, iuxta quem etiam sententiam referens D. Stephanus sublimem illam Moyli visionem de rubo ardenti dixit, *Tromfactus Moyses non audebat considerare.* Actorum 7. n. 32. quamvis reuera actum sublimis contemplationis tunc Moyses exercebat.*

33. Id ipsum optimè confirmatur ex eo, quod docent Theologi cum D. Thom. 1. 1. quæst. 111. artic. 2. scilicet, *Gratiam operantem esse illam, quam Deus in nobis sine nobis operatur, seu quæ datur ad effectum, in quo mens nostra est mota, & non mouens, Quæ tamen doctrina nullatenus excludit, quod mens nostra eliciat illos actus, respectu quorum datur gratia operans: cum enim sint actus vitales, non possunt non à potentijs vitalibus elicitiuè procedere, hætenus tamen verificatur prædicta locutio, quatenus prædicti actus, vt exeunt à gratia operante, non eliciuntur liberè ab ipsis potentijs, atque ad eò in hoc sensu dicitur mens nostra non se mouere ad illos. Simili ergo modo, iuxta phrasim Mysticam, quamuis in sublimi hac contemplatione reperiantur actus eliciti à potentijs vitalibus, tamen meritò dicitur, tunc ipsas potentias non se mouere ad illos, quatenus, etsi elicitiuè, & liberè eos producant, non tamen mouent se ad illos modo proprio, seu ex propria industria, nec cum inquisitione, vel labore, nec per modum motus, sed per modum quietis, propter ea, quæ iam explicuimus.*

§. V.

Alia locutio contemplationem potius in passione, quam in actione constituens testimonijs Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum comprobatur.

34. **E**T ex hoc à fortiori comprobata, & explicata manet locutio illa apud eosdem Patres, & Doctores Mysticos valde communis, quod scilicet illa sublimis contemplatio potius se habet per modum passionis, quàm per modum actionis, seu quod tunc mens potius se habet passiuè, quam actiuè, quamuis re vera operationes vitales, & liberæ, atque ad eò actiuè ab illa procedentes eliciat, eo quod respectu talium actionum speciali modo à Deo mouetur, & excitatur, eiusque ductum, non autem propriam industriam, & excitationem sequitur, iuxta quem etiam sententiam D. Dionysii cap. 2. de diuin. nomin. §. 4. de diuino Hierotheo dicere solebat, quod erat patiens diuina: quem modum loquendi ibidem sequitur D. Thomas, nec non, & Theodor. Act. 1. super illud, *Factum est in mentis excessu.* Rusbruch, lib. de ornatu spiritualium nuptiarum cap. 71. vbi de hac contemplatione loquens ait: *Quod in ea diuinam operationem tanquam mera creatura patiantur oportet, & inferius, Operatio diuina horis omnibus mouens, vrgens, incitans, introrsum trahens, &c.* Qua etiam phrasi vsus fuit D. Paulus ad Rom. 8. dicens *Quicumque spiritu Dei aguntur, hæ sunt Filij Dei.* Ecce qualiter Filios Dei agi spiritu Dei (quod passionem denotat) non autem semetipsos agere, docet, quamuis re vera eliant operationes, ad quas ex spiritu Dei mouentur. Quod

Quod optimè explicuit D. Tho. super hunc Pauli locum lect. 13. inquiens: Homo autem spiritualis non tantum instruitur à Spiritu sancto, quid agere debeat, sed etiam cor eius à Spiritu sancto mouetur, ideo plus intelligendum est in hoc, quod dicitur: Quicumque supiritu Dei aguntur. Illa enim agi dicuntur, quæ quodam superiori instinctu mouentur. Vnde de brutis dicimus, quod non agunt, sed aguntur, quia à natura mouentur, & non ex proprio motu, ad suas actiones agendas, similiter autem homo spiritualis non ex motu propria voluntatis principaliter, sed in instinctu Spiritus sancti inclinatur ad aliquid agendum secundum illud Isai. 56. Cum venerit quasi fluvius violentus, quem spiritus Dei cogit. Et Luca 4. quod Iesus agebatur à spiritu in deserto, non tamen per hoc excluditur, quin viri spirituales per voluntatem, & liberum arbitrium operentur, quia ipsum motum voluntatis, & liberi arbitrii Spir. sanctus in eis causat, secundum illud ad Phil. 2. Deus est qui operatur in vobis velle, & perficere, &c. Hucusque Doctor Angelicus.

Cuius rei philosophicam rationem assignauit idem D. Tho. quæst. vnica de vniõne Verbi artic. 6. ibi. Considerandum tamen, quod si virtus, quæ est actionis principium ab alia superiori virtute moueatur, operatio ab ipsa procedens non solum est actio, sed etiam passio, in quantum scilicet procedit à virtute, quæ à superiori mouetur.

Consonat D. Prosperus lib. sententiarum Augustini num. 30. ibi. Plus est procul dubio agi, quam regi, qui enim regitur aliquid agit, ideo regitur, vt recte agat, qui autem agitur, agere ipse aliquid vix intelligitur, & tantum prestat voluntatibus nostris gratia Saluatoris, vt non dubitet apostolus dicere, quot quot spiritu Dei aguntur, hi filij Dei sunt, nec aliquid in nobis libera voluntas melius agere potest, quam vt illi se commendet, qui male agere non potest, &c. Super quem etiam Apostoli locum sic ad propositum nostrum loquitur Caietan. Cum audiu: Spiritu Dei aguntur, caue ne furorem intelligas, ne velut amenes agi homines spiritu Dei intelligas, sed obedientiam talem, ac tantam spiritus nostri exhiberi Spiritu sancto habitanti in viris perfectis, vt parendo agantur obsequentissimi à Spiritu sancto habitante in eis, agitur autem non solum inuitus, aut nefcius, sed etiam promptissimè obsequens, &c.

Quod etiam ibi explicuit Toletus sic inquiens. Agi spiritu Dei est opera facere secundum spiritum, quorum motor, & autor primus est spiritus Dei inhabitans in iustis per gratiam, virtutes, & dona &c. Vnde merito Beda ibi sic disserit: Dicit mihi aliquis, ergo agimur non agimus, respondeo, imò, & agis, & ageris, & tunc bene agis si à bono ageris spiritus enim Dei, qui te agit, a genti adiutor est tibi. Quæ verba desumpsit ex D. Augustino serm. 3. de verbis Apostoli, & Benedictus Iustinianus super eundem locum sic inquit: Ducimur igitur, atque agimur, sed nobis consentientibus, & liberè diuina motioni respondentibus, ita tamen maluit loqui Apostolus, vt vim atque efficaciam diuina gratia ostenderet. Tandem D. August. lib. de correct. & gratia cap. 2. sic ait: Intelligent si filij Dei sunt, se spiritu Dei agi, vt quod agendum est, agant, & cum egerint, illi à quo aguntur gratias agent, aguntur enim, vt agant, non vt ipsi nihil agant.

Nec huius locutionis oblita fuit Sancta Mater nostra THERESIA, eam namque habet cap. 17. suæ vitæ ibi. Hic orationis modus iam vtrumque sufficienter expressus est, nec non quid animam, quæ eum habet, facere oporteat, aut potius, quid Deus in ea faciat: ipse enim est, qui hortulani partes iam subit, illam autem vult requiescere & letari; ita vt voluntas in gratias illas, quibus fruatur, dumtaxat consentiat, seque resignare debeat ad omnia, quacumque vera sapientia in ipsa operari volet &c. Id ipsumque docet in omnibus locis supra num. 31. citatis, in quibus potentiarum suspensionem, cessationem, otiumque, & quietem in hac contemplatione constituit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

39.

Vnde hunc loquendi modum, passionem potius quam actionem in hac sublimi contemplatione statuentem approbant, & sequuntur, præter recensitos Patres, & Doctores, plures alij, vt sæpè relatus Antistes Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 11. parum ante §. 1. sic inquit: *Non humana, sed diuina dumtaxat est operatio, ibi enim Deus ipse est agens, homo vero patiens, & §. 2. ibi. Et quamuis hæc feruens dilectio exciatur à voluntate, dicitur tamen passiva, quia ad illam non excitat voluntas se ipsam vel ad primam, sed immediatè excitatur à Deo, &c.* Noster Thomas à 1. s. v. lib. 5. de contemplatione cap. 13. noster Ioannes à 1. s. v. Maria de Mystica Theologia in principio num. 4. Venerabilis Pater Balthasar Aluarez, relatus à Patre Ludouico de la Puente in eius vita cap. 13. & 41. Suarez lib. de oratione cap. 12. numer. 18. & cap. 19. numer. 7. noster Didacus à 1. s. v. in annotationibus ad libros Mystici nostri Doctoris discursu secundo, phrasî secunda, Molina Carthusianus in titulo de oratione capite septimo, §. primo, Pater Basilius Legionensis in Defensorio sæpè citato, propositione tertia, & plures alij.

S. VI.

Locutio silentium contemplationi tribuens, testimonijs Sac. Scriptura, & Patrum stabilitur.

40.

EX dictis satis etiam, & à fortiori comprobata manet illa locutio, in qua huiusmodi contemplatio silentium appellatur, non quidem quia mens in illa nullum actum exercent (in hoc enim sensu, tunc etiam internè loquitur) sed quia prædictum actum non exercet modo proprio, neque ex propria industria, & inquisitione atque ad eò quoad sibi propria silet, solumque exercet actum modo quodam superiori & ex speciali motione diuina, absque reflexione propria, per quem actum diuinæ veritati loquenti attendit, ac propterea potius auditio, quam locutio appellatur, vnde hoc nomen silentij contemplationi tribuit D. Dionysius de Mystica Theologia cap. 1. statim in principio & D. Thomas super illa verba Apocalypsis §. *Factum est silentium in Cælo quasi dimidia hora.* Super quæ verba idem docet Diu. Gregorius lib. 2. Moral. cap. 29. in fine, & lib. 5. cap. 26. & lib. 30. cap. 12. & super Ezech. homil. 14. circa illa verba Ezech. 40. *Et in manu viri calamus mensura sex cubitorum, & palmo.* Idem quoque docent D. Bernardus serm. 52. in Cant. & ser. 13. ad sororem, & sermone de 7. spiritibus. Augustinus in Psalm. 94. & epist. 119. D. Basilius serm. de Natiuitate Domini, Ambros. lib. 1. de fide ad Gratianum, Sancta Mater nostra THERESIA in lib. qui inscribitur, *Conceptus amoris Dei*, super Cant. cap. 5. & 6. Diu. Ioannes Climacus gradus 17. Hugo l. 2. de anima c. 20. & de claustro animæ l. 4. c. 36. super citata verba Apoc. Albertus Mag. de adherendo Deo cap. 20. Bartholomæus à Martyr. 2. par. compendij c. 11. ibi: *Festinetq; ad Sancta Sanctorum, & ad internum illud silentium, in quo non humana, sed diuina dumtaxat est operatio, ibi enim Deus ipse est agens, homo vero patiens.* P. Balthas. Aluarez relatus à Ludou. de la Puente in eius vita c. 13. P. Thom. de Villanueva in Cant. supra illa

illa verba: *Capite nobis vulpes paruulas.* Noster Hieronymus à Matre Dei in annotationibus ad cap. illud 6. modò citatum Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, noster Didacus à I E S V vbi supra, & communiter S. Patres, ac Doctores Mystici.

Quæ etiam locutio non parum fundamentum habet in Scriptura Sacra: etenim Psal. 36. vbi vulgata nostra habet: *Subditus esto Domino, & oratum,* est in Hebræo, *tace Domino, & expecta eum.* Vbi id, quod per verbum tacendi significatur, nequaquam repugnat à ceteri orandi, imò vtrumque coniungitur, quia taciturnitas illa, seu silentium in sensu supra explicato sumitur, quod adhuc clarius exprimitur Eccles. 32. vbi dicitur: *Audi tacens: & pro reuerentia accedet tibi bona gratia.* Et in eodem sensu dicebat Samuel ad Deum. *Loquere Domine, quia audit seruus tuus.* 1. Reg. 3. num. 10. quæ locù ad hoc propositù bene explicuit Mysticus N. D. l. 3. Ascen. Mont. Carm. c. 2. §. VII.

Nomen somni, & mortis Scriptura, & Patrum testimonij confirmatur.

IMO non solum silentium, sed etiam somnù appellatur à Patribus, & Doctores Mysticis huiusmodi contemplatio, vt sic eius quies magis denotetur, quam locutionem ex ipsamet Scriptura Sacra deprompsit Mysticus noster Doctor cap. 14. Ascen. Mont. Carmel. explicans illud Cant. 5. num. 2. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* His verbis: *Quamuis enim potentiarum Anima harmonia & concentus cesset, ipsius tamen intelligentia ad eum se modum habet, sicuti exposuimus: & idcirco sapiens sponsa tacita sua hac de re obiectioni respondit dicens: Quamuis dormiam ego secundum id quod naturaliter mihi competit ab operatione desistendo, meum tamen cor vigilat supernaturaliter ad noticiam supernaturalem eleuatum &c.*

Quæ etiam locutio somnij habetur in eodem Cantico. lib. cap. 3. nu. 5. vbi sponsus cernens animam sibi dilectam in hac quieta contemplatione positam, ac veluti dormientem sic loquitur: *Adiuo vos filie Hierusalem per capreas ceruosque camporum ne suscitatis, nec euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.* Quem locum ad hoc propositum optimè explicat Mysticus noster Doctor in lib. qui inscribitur, *Flamma Amoris viua,* Cant. 3. vers. 7. §. 11. his verbis: *Quanti Deus faciat tranquillitatem istam, vel consopitionem seu annihilationem sensus, optime ex illa tam notabili efficacique aduratione, quam fecit in Cantico apparet, dum ait: Adiuo vos filie Hierusalem per capreas ceruosque camporum, ne suscitatis neque euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit. Quibus verbis significauit quantum obdormitionem solitariamque obliuionem amet, quandoquidem solitaria hac, & recessui dedit animalia interponit &c.*

Ex quo statim inferit, quam reprehensione, digni sint illi, qui animam in hoc somno contemplationis relinquere nolunt, quasi in illo inuiciliter tempus consumat, & eam ad alios actus discursiuos minusq; perfectos excitant. Vnde cõtra hos spirituales Magistros sic subiungit. *At spirituales isti Magistri nolunt quiescere animam; sed laborare semper, taliterque operari, vt non præbeat locum operationi diuina.* Et post pauca iterum addit. *Verum fortassis homines isti bono ducti celo in errorem labuntur, eo quod eorum scientia non se amplius extendat. non tamen propterea excusati sunt dum consilia temeraria dant, non intellecta prius via spirituales quo anima diuinitur: quod si illius noticiam non habent, cur rudem suam manum res*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI
129

quam ignorant, adhibere non verentur, nec tales animas ad eos, qui melius eas intelligant, & dirigant, transmittunt? Nec enim exigui res est oneris & culpe in causa esse, ut inasstimabilem bonorum iacturam faciat anima ob inepta consilia, imo & tota pessum eat &c.

44. Eundem sensum tribuit eisdem Cantorum verbis Venerabilis ille Pater Balthasar Aluarez in relatione suis superioribus facta, circa suum orationis modum, quam refert citatus Pat. Ludouicus de la Puente cap. 13. suæ vitæ, ubi de hac quietâ contemplatione loquens sic ait. *Ista quies videtur esse somnus ille, quem Deus præcipit habere animas in Canticis: Adiuro vos filiæ Hierusalem ne suscitatis, neque euigilare faciatis dilectam quoad usque ipsa velit. Respondet Sponsa: vox ista, Dilecti mei est: talis buccella, tam secunda, ac dulcis ab ipsius solummodo manu provenire potest, &c.* Quam explicationem prius tradiderant D. Bernard. ferm. 52. in Cant. Anselmus, Rupertus, & D. Thom. super eundem locum, qui omnes Patres eadem somni locutione ad hoc propositum vsi fuerunt.

45. Eadem somni locutione vitur San. Mat. nostra THERESIA cap. 19. suæ vitæ in principio, & cap. 5. & 6. libri, *Conceptus amoris Divini &c.* in Cant. & in annotationibus ad illud cap. 6. noster Hieronymus à Matre Dei. Præterea Ricardus in Psalm. 4. pluresque alij Doctores, quæ etiam locutio fundamentum habet in eo, quod dicitur Gen. 2. *Misit Deus soporem in Adam*, ubi alij legunt, *Misit Deus extasim in Adam*, intelligentes per illum soporem, seu somnum, sublimem quandam contemplationem, sic namque interpretantur illum locum D. Ambrosius lib. 2. de Jacob. D. Gregorius lib. 4. moral. cap. 30. Chrysostomus homil. 17. in Genes. Isidorus lib. 7. ethimologiarum cap. 8. & alij expositores, quibus quoad prædictam locutionem consentiunt B. Thomas de Villanueva in Cant. fol. 123. pag. 1. col. 1. relatus à Magist. Basilio Legionensi in Defensorio citato, propositione sexta, & Suarez lib. secundo de oratione cap. 12. num. 3.

46. Imo D. Bernardus ferm. 55. in Cant. non solum nomen somni huic contemplationi tribuit, sed etiam nomen mortis, quo etiam loquendi modo vsus fuit D. Gregorius lib. 6. moral. cap. 17. Sancta Mater nostra THERESIA cit. cap. 6. in Cant. & ex Dico Dionysio idem asserit Divus Bonavent. itiner. mentis in Deum, cap. 7.

§. VIII.

*Annihilationis nomen, & locutio ex Sacra Scriptura,
& Sanctis Patribus confirmatur.*

47. **T**ANDEM propter easdem rationes nomine annihilationis ad ipsam explicandum frequenter vtuntur sancti Patres, & Doctores Mystici, non quidem, quia existiment animam suam esse naturale amittere. & quoad illud in nihilum redigi, sed quia suum naturalem, & ex propria inquisitione operandi modum amittit, ut in Deum per amorem transformetur, modumque valde superiorem, & diuinum operandi habeat, ad eum modum quo de semetipso dicebat Paulus, *Vt ego, iam non ego: sed verò in me Christus.*

Accedit etiam, alia ratio desumpta ex eo, quod dum anima in contemplatione, id quod

quod ex se habet in conspectu diuinæ maiestatis cognoscit, ac semetipsum Deo comparat, statim se tanquam nihilum ante Deum reputat, iuxta illud: *Omnes gentes, quasi non sint, sic sunt coram eo. & quasi nihilum, & inane reputatae sunt ei.* Isai. 40. n. 17. suamque vilitatem cognoscens, ita se Deo submittit, ac semetipsum humiliat, vt se annihilare videatur, iuxta illud Pauli ad Philip. 2. *Semetipsum exanimauit formam serui accipiens.*

Iuxta hos ergo sensus verissima est hæc locutio, qua frequenter vtuntur S. Patres, vt Nazianzen. orat. 17. Tertul. lib. 3. contra Marcionē, Bernard. ser. 71. in Cant. Rusbrochius de vera contempl. c. 64. S. Vicentius Ferrer in libello de vita spirituali, vbi inter duodecim res, quas pro vita spirituali assequenda assignat, quarto loco numerat sui ipsius annihilationem, Dionys. Carthus. de fonte lucis, art. 17. vbi ad hoc propositum explicat illud Ps. 72. n. 22. *ad nihilum redactus sum, & nesciui.* Henricus Arphiusli. 3. Mystice Theologie par. 3. c. 23. Rosignolius l. 5. disciplinæ Christianæ perfectionis c. 24. Alvarez de Paz to. 2. de vita spirituali l. 4. de effectibus humilitatis p. 4. c. 6. in fine, noster Didacus à Ies v loco sæpè citato, discursu 1. pluresque alij Doctores.

48.

§. IX.

Conclusio totius capituli.

EX quibus omnibus satis superque constat sensum harum locutionum, prout à Mystico N. Doctore, alijsq; Sanctis PP. Doctoribusq; Catholicis iam citatis habentur, esse longè diuersum ab eo, quem in similibus locutionibus intèdunt hæretici, qui Illuminati dicuntur, imò & illis contrarium, vt manifestè constabit conferendo has locutiones, iuxta earundè sensum à prædictis Doctoribus intentum, & à nobis declaratum, cum similibus locutionibus, iuxta sensum prædictorum Illuminatorum, quem supra in 1. parte, huius Elucidationis cap. 8. ex Rusbrochio, & alijs proposuimus, quem etiam erroneum sensum Illuminati huius ætatis sequuntur.

49.

Vnde ad iudicandum de his locutionibus, nequaquam ad externum dumtaxat earum sonum attendendum est, nec ex eo, quod aliquibus ex his vocibus, v. g. otij, quietis, annihilationis &c. prædicti hæretici ad suos explicandos errores abutantur, statim huiusmodi locutiones tanquam suspectæ, vel erroneæ reijciendæ, ac damnandæ sunt in alijs Doctoribus Catholicis, in quibus ex ipsomet eorum contextu, & declaratione antecedentibusque, & subsequenti, constat longè diuersum, imò & contrarium sensum habere, siquidem multoties contingere solet, vt eadem locutio quoad externum sonum, quæ ab hæreticis frequenter vsurpatur, in Doctoribus Catholicis, imò & in ipsamet Scriptura S. habeatur, propter diuersam tamen cõtextus seriem Catholicum, & verissimum sensum obtineat, vt supra 1. parte Elucidationis cap. 3. per totum, & cap. 9. à num. 10. fufe ostendimus.

Vnde cum euidenter ostensum sit prædictas locutiones apud Mysticum nostrum Doctorem esse omnino liberas ab erroneo hæreticorum sensu, imò illis aduersari, eundemque obtinere sensum, quem apud Ecclesiæ Patres, & Doctores Catholicos obtinet, nulla ratione possunt in illo damnari, vel tanquam suspectæ haberi, nisi eodem prorsus modo apud Sanctos Ecclesiæ Patres reliquosque Doctores Catholicos damnentur, vel suspectæ habeantur, quæ tamen suspicio de tot Ecclesiæ Patribus proculdubio impia esset.

I

CAP. V.